

PENSUMLISTER

Høsten 2005

BA-studiet

MIDDELALDERSTUDIER

INSTITUTT FOR HISTORISK OG KLASSISKE FAG
DET HISTORISK-FILOSOFISK FAKULTET
NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET
DRAGVOLL
N-7491 TRONDHEIM
TRYKT JUNI 2005

Pensumlister for BA i middelalderstudier

BA i middelalderstudier er et delvis programmert studium, fire obligatoriske emner fra tre institutt. De øvrige emner kan pr. i dag velges fra fire institutt, se studiehåndboken. Alle emnene er åpne..

Nærmere beskrivelser av BA i middelalderstudier finnes i Studiehåndboka for 2005-2006, og på instituttets internettside <http://www.hf.ntnu.no/hist/>

INNHOLD:

side

1. semester

HIST1050 Innføring i middelalderens samfunn og kultur

4

HIST1050: Innføring i middelalderens samfunn og kultur

Ansvarlig: Audun Dybdahl

HIST1050 er tverrfaglig emne, som danner grunnlaget for et anbefalt studieløp i middelalderkunnskap. Det kan imidlertid også studeres som et fritt valgemne innenfor bachelorgraden. Det inneholder elementer av historie, norrøn og klassisk filologi, arkeologi og kunsthistorie og består av en generell del og tre delemner: "Den norske middelalderhistorien", "Språk og skrift i middelalderen" og "Arkeologi og kunsthistorie". Hensikten er å presentere de forskjellige fagenes innfallsvinkler til middelalderens kultur og samfunn. Det legges vekt på forskningshistorien, kildene og kildeforståelsen, samt noen av de hovedproblemsstillingene som dagens arkeologer, filologer, historikere og kunsthistorikere er opptatt av.

Pensum (* kompendium) sider

Den allmenne delen

Europa i middelalderen

H. G. Koenigsberger, *Medieval Europe 400-1500*, New York 1987. 387

Den norske middelalderhistorien

Lars Hamre, *Innføring i kjeldekunnskap. Førellesingar*: 1-31 og 55-74. 50

Magnus Rindal, "Dei norske middelalderlovene", trykt i Rindal (red.),
Skriftlege kjelder til kunnskap om nordisk mellomalder, Oslo 1995: 7-20 13

Knut Kjeldstadli, *Fortida er ikke hva den en gang var. En innføring i historiefaget*,
Oslo 1992: 27-68, 83-134 og 161-261. 192

Kapitler fra Ingrid Semmingsen m. fl. (red.), *Norges kulturhistorie bd. 1:*

Vår fjerne fortid, Oslo 1979

Halvard Bjørkvik: *Garden og tunet*: 69-100

Steinar Imsen: *Lov og rett*: 195-222

Steinar Supphellen: *Leidang og hird*: 223-250

Kapitler fra Ingrid Semmingsen m. fl. (red.), *Norges kulturhistorie bd. 2:*

Kaupang og katedral, Oslo 1979

Sverre Steen: *Norge i Europa*: 1-44

Asbjørn Herteig: *Fra kaupang til by*: 45-72

Vera Henriksen: *Bonden i en vargtid*: 73-104

Stein Tveite: *Fiske og fangst*: 105-132

Olav Bø: *Kvardagsliv og høgtidsskikk*: 133-156

Erik Gunnes og Kari Vogt: *Kvinnekår og kvinnesyn*: 181-210

Sverre Bagge: *Kirken og folket*: 211-248 250

Dertil kommer noen kilder som vil bli gjennomgått på forelesningene:

Gulatingsloven XIII, kap 1 – 5. Landsloven: III Landevernsbolken, kap 1, 6 og 7

Hirdens håndgangsakt. Magnus Erlingssons tronfølgelov. Sættargjerden i Tunsberg.

Dictatus papae.

Prøver fra *Norske Gaardnavne*, *Regesta Norvegica*, *Diplomatarium Norvegicum*,

Aslak Bolts jordebok, *Tiendpengeskatten 1520*.

ca. 20

Sum ca. 912

Språk, skrift og musikk i middelalderen

Tore Janson, <i>Latin. Kulturen, historien, språket</i> , Oslo 2004: 77-155.	78
Bo Lindberg, <i>Europa och latinet</i> , Stockholm 1993: 9-51.	43
Lars Boje Mortensen, <i>Middelalderlatin – hvad var, og hvad er meningen?</i> Oslo 1998.	52
Bjarne Fidjestøl, ”Runetid” og ”Skriftleg litteratur – omsetjingsverk og sagaer”, i Fidjestøl m.fl.: <i>Norsk litteratur i tusen år. Teksthistoriske linjer</i> , 1994: 40-51 og 81-109.	40
Jan Ragnar Hagland, ”Skrift i mellomalderen. Om bruk av runer og bokstavar i det gamle bysamfunnet ved Nidelva”, i Haug & Mæhlum (red.), <i>Myter og humaniora</i> , Oslo 1998: 171-182.	10
Ludvig Holm-Olsen, <i>Med fjærpenn og pergament. Vår skriftkultur i middel- alderen</i> , 1990: 68-105 og 144-165.	56
Leitre og Lundebry, <i>Språket vårt før og nå. Del 2 – Norrønt og nyislandsk</i> . Oslo 1977: 7-15.	8
Owain Tudor Edwards, ”Kirkens musikk før reformasjonen”, i Owain Edwards m. fl., <i>Norges musikkhistorie</i> bd. 1, Oslo 2001: 57-89.	32

Sum ca. 319

Arkeologi og kunsthistorie

*R. Bertelsen, ”Gårdshaugene i Nord-Norge. Eksempler på nordatlantiske teller”, i <i>Hikuin</i> 15 1989: 171-180	10
*A. Christophersen, ”Nidarnes i jernalderen – kulturlandskap og bosetting”, i <i>Kaupangen ved Nidelva</i> , 1994: 40-65	26
*A. Christophersen, ”Mot syntesen”, s.st.: 263-292	30
*K. Grønder-Hansen, ”Mønter som kilde til middelalderens økonomiske historie – en præsantasjon af et kildemateriale”, i <i>Fortid og nutid</i> , h. 2, juni 1994: 101-133	33
*Å. Hyenstrand, ”Riksbildningsfrågorna i belysning av arkeologisk källmaterial”, i <i>Medeltidens födelse</i> ,: 161-169	9
*S. H. H. Kaland, ”Viking/medieval settlement in the heathland area of Nordhordland”, i <i>Proceedings of the Tenth Viking Congress, Larkollen Norway 1985</i> , Universitetets oldsakssamlings skrifter ny rekke 9: 171-189	19
*E. Schia, ”Varetilførsel fra landsbygda til Oslo I middelalder med bakgrunn i arkeologiske utgravninger I Gamlebyen”, i <i>Universitetets oldsakssamlings årbok</i> 1986-88, 1989: 143-158	16
*I. H. Vibe Müller, ”Fra ættefelleskap til sognefelleskap: om overgangen fra hendensk til kristen gravskikk”, i <i>Nordisk hedendom: et symposium</i> , 1991, 359-372	14
Annie Shaver-Crandell, ” <i>Middelalderens kunst</i> ”, Saltrød 1993: 1-26, 31-50 og 58-86.	72
Øystein Ekroll, ” <i>Med kleber og kalk</i> ”, Oslo 1997: 11-56, 118-129, 148-160 og 275-292	85
Peter Anker, ”Høymiddelalderens skulptur i tre og stein” i <i>Norges Kunsthistorie</i> bd. 2, Oslo 1981: 126-132 og 185-215.	36
Anne Wichstrøm, ”Maleriet i høymiddelalderen” i <i>Norges malerkunst</i> bd. 1, Oslo 1993: 9-20	12

Sum ca. 360

Totalt sidetall ca. 1591

